

پایان نخستین همایش بین‌المللی توفان‌های گرمسیری اقیانوس هند

نخستین همایش بین‌المللی توفان‌های گرمسیری اقیانوس هند با صدور بیانیه‌ای به کار خود پایان داد. به گزارش اقتصادسرآمد، نخستین همایش بین‌المللی توفان های گرمسیری اقیانوس هند که همزمان با پنجاهمین سالگرد تشکیل پتل توفان های گرمسیری سازمان جهانی هواشناسی به مدت دو روز با شعار «هشدار سریع برای همه» توسط سازمان هواشناسی کشور و پژوهشگاه هواشناسی و علوم جو کشور در تهران و در محل این پژوهشگاه برگزار گردید، با صدور بیانیه‌ای به کار خود پایان داد.

متن این بیانیه به شرح زیر است: این کنفرانس در راستای گرامیداشت پنجاهمین سالگرد تأسیس هیات توفان های گرمسیری شمال اقیانوس هند (PTC) و با شعار هشدار سریع برای همه، در روزهای ۱۷ و ۱۸ مهرماه ۱۴۰۲ با حضور کارشناسان و محققان سازمان های هواشناسی کشورهای عضو، دانشگاه ها و موسسات بین‌المللی و منطقه ای و سازمان های مرتبط دریایی به صورت برخط و حضوری، توسط پژوهشگاه هواشناسی و علوم جو و با حمایت سازمان هواشناسی کشور برگزار شد. در این دو روز موضوعات مختلفی در ارتباط با مدلسازی، پیش بینی توفان های گرمسیری ارائه و بر این اساس شرکت کنندگان و برگزار کنندگان این کنفرانس بر لزوم پیگیری موارد زیر تأکید کردند:

۱-ارتقای سطح همکاری های منطقه ای و بین‌المللی و هم افزایی توانمندی‌های کشورهای منطقه، ظرفیت سازی، اطلاع رسانی و بالا بردن سطح آگاهی جوامع با هدف کاهش اثرات مخرب توفان های گرمسیری

۲- توسعه و تجهیز شبکه پیش‌هواشناسی دریایی در سواحل جنوب کشور با تأکید بر سواحل مکران به رادار، بویه و ایستگاه‌های سنجش دریایی و پرسنل متخصص

۳-حمایت از فعالیت‌های تحقیقاتی و مطالعاتی در حوزه های هواشناسی دریایی و اقیانوس شناسی فیزیکی و ماهواره‌ای

۴-اختصاص امکانات سخت افزاری و نرم افزاری شامل پردازشگرهای فوق سریع و پایگاه داده‌ای

۵- فراهم کردن ابزار و زیر ساخت های لازم در ارائه خدمات مناسب برای کاربران ساحلی و دریایی (پیش بینی تاثیرمحور)

۶- حمایت از شرکت های دانش بنیان با هدف ظرفیت سازی و بومی سازی ابزارها و فناوری های نوین پایش و پیش آگاهی توفان های گرمسیری

۷-برگزاری نشست ها و کارگاه های آموزشی در سطوح ملی و منطقه ای و بین‌المللی در زمینه توسعه دانش و ظرفیت سازی لازم برای بخش تحقیقاتی و اجرایی

۸- تحلیل و پیش آگاهی تغییر اقلیم در سواحل جنوبی و بررسی اثرات اقتصادی اجتماعی و وقع توفان های کشور و ارائه راهکارهای مناسب برای لحاظ نمودن این اثرات در برنامه ریزی کلان کشور

گروه امنیت دریا – حسن عابدین زاده، شهرام شجاعی و افشین بکایی – آن چه می‌خوانید، از متن مقاله پژوهشی است تحت عنوان «نقش نیروی دریایی راهبردی ارتش جمهوری اسلامی ایران در ارتقاء قدرت دریایی» که به وسيله حسن عابدین زاده –دانشجوی دکتری علوم دفاعی راهبردی، دانشگاه عالی دفاع ملی، تهران، ایران، شجاعی –استادیار دانشگاه عالی دفاع ملی، تهران، ایران، و افشین بکایی –دانشجوی دکتری علوم دفاعی راهبردی، دانشگاه عالی دفاع ملی، تهران، ایران که در پژوهشی قابل توجه، به بحث نیروی دریایی راهبردی پرداخته‌اند. در جایی که پیش‌تر در سایت و روزنامه دریایی اقتصادسرآمد به مباحث مرتبط پرداختیم و مساله کشتی سازی ایران را مورد بررسی قرار دادیم، برخی کارشناسان بر این باور بوده و هستند که باید کشتی‌بازیم؛ حتی با ضرر. دلیل این‌ها بر نیروی دریایی راهبردی بنا شده بود. اما این که نیروی دریایی راهبردی چیست و چه اهمیتی دارد، می‌تواند اندیشه‌ما را به سمت سرمایه‌گذاری‌های کلان در دریابرد یا از آن باز دارد. علاقه‌مندان می‌توانند برای دریافت اصل و متن کامل این مقاله با تلفن دفتر روزنامه تماس حاصل نمایند.این مقاله را مفید دانستیم و البته با تخلیص و تصرف سعی کردیم بخش‌هایی از آن را برای مخاطبان روزنامه دریایی اقتصادسرآمد مهیا کنیم:

قدرت و اقتدار دریایی دارای یک مفهوم گسترده‌تری بوده و مشتمل بر چهار بخش کنترل تجارت بین‌الملل، توانایی کنترل منابع اقیانوسی، توانمندی عملیاتی دریایی در جنگ و بازدارندگی و نفوذ سیاسی در زمان صلح است. با توجه به بیانات فرماندهی معظم کل قوا، نیروی دریایی بایستی با اتخاذ رویکرد انتقادی به‌نظام بین‌المللی سلطه، تلاش نماید تا قدرت و توانمندی‌های خود را در عرصه جهانی ارتقاء دهد. هدف از توجه به برنامه‌ریزی‌های راهبردی و ترسیم چشم‌انداز قدرت دریایی است.

قدرت ملی دریایی

برخی از کشورها از تبدیل منابع قدرت ملی خود به عواملی مؤثر و ساختن مؤلفه‌های قدرت ملی آینده، بهتر از دیگران عمل می‌نمایند (قربانی شیخ‌نشین و همکاران، ۱۳۹۰، ۱۳۲). یکی از منابع اقتدار ملی کشورها قدرت دریایی است که برای درک اهمیت ارتباط قدرت دریایی و اقتدار بین‌المللی ابتدا باید اذعان نمود که قدرت دریایی برخلاف قدرت زمینی و هوایی، منحصرراً مترادف با قدرت نظامی نیست بلکه دارای یک مفهوم گسترده‌تری بوده و حداقل مشتمل بر چهار بخش ازجمله کنترل تجارت بین‌الملل، توانایی بهره‌برداری و کنترل منابع اقیانوسی، توانمندی عملیاتی دریایی در جنگ، بهره‌گیری از قدرت اقتصادی دریایی به‌عنوان ابزار دیپلماسی و همچنین بازدارندگی و نفوذ سیاسی در زمان صلح است (Tangredi، ۲۰۱۹، ۲۶)؛ در کل می‌توان اجزاء قدرت دریایی را می‌توان به شرح ذیل نام برد:

دیپلماسی، امنیت و دفاع، تجارت در دریا، ماهیگیری، قدرت ملی دریایی

بهره‌برداری، حفاظت، تنظیم و دفاع از منطقه انحصاری و اقتصادی در دریا، دفاع ساحلی، امنیت مرزهای ملی، حفاظت از جزایر ساحلی و همچنین مشارکت در نگرانی‌های منطقه‌ای و جهانی مربوط به استفاده از اقیانوس‌ها، اسسمان بالای اقیانوس‌ها و زیر دریاه‌ا است. درواقع سیاست خارجی و قدرت دریایی به‌طور جدایی‌ناپذیری باهمدیگر در ارتباط هستند و نیروی دریایی نیز به‌عنوان ابزار اعمال سیاست و نفوذ در خارج از مرزهای سرزمینی توسط دولت‌ها تلقی می‌شود.

جمهوری اسلامی ایران به‌عنوان کشوری که در منطقه‌ای حساس در جنوب غرب آسیا و در شاهراه تأمین انرژی جهان قرار گرفته و نزدیک به یک‌سوم مرزهای آن دریایی است، از دیرباز هدف مطامع دولت‌های استعمارگر قرار داشته و از آنجاکه این دست‌اندازی بر منابع و منافع ملی ما از طریق دریا صورت می‌پذیرد، لاجرم باید با بر خورداری از راهبرد دفاعی دریایی مناسب که تأمین‌کننده امنیت ملی‌مان باشد، زمینه نیل به اقتدار دریایی را به‌منظور ایجاد بازدارندگی فراهم آوریم. در سنوات اخیر فرماندهی معظم کل قوا تأکیدهای بسیاری در خصوص اصلاح نگرش دولتمردان جمهوری اسلامی ایران به‌سوی دریا داشته‌اند که بر اساس تدابیر ابلاغی معظم له و حرکت نوین نیروی دریایی راهبردی ارتش جمهوری اسلامی ایران به‌عنوان پرچم‌دار این حرکت، منجر به حضور فرامرزی در آب‌های دوردست گردیده است.

فرماندهی معظم کل قوا در این رابطه می‌فرماید: «امروز دشمن ما، فلان کشور همسایه خلیج فارس نیست. دشمنی که ما احتمال حمله و تهدید او را می‌دهیم کسی است که در اقیانوس‌ها گسترش یافته است» با توجه به موارد عنوان‌شده جمهوری اسلامی ایران و نیروی دریایی بایستی با اتخاذ رویکرد انتقادی به‌نظام بین‌المللی سلطه، تلاش نماید تا قدرت و توانمندی‌های خود را در عرصه جهانی ارتقاء دهد. هدف از توجه به چنین رویکردی ترسیم چشم‌انداز قدرت دریایی آینده و برنامه‌ریزی‌های راهبردی بسرای مقابله با چالش‌های احتمالی و تقویت نقاط مثبت برای جمهوری اسلامی ایران است.

نیروی دریایی کارآمد قادر است با اعزام شناورهای جنگی به خارج از آب‌های سرزمینی و در فاصله‌های بسیار دور از ساحل در دریاها و اقیانوس‌ها با توجه به توانمندی‌های خود یک طیف وسیعی از عملیات‌های دریایی را طراحی و به مرحله اجرا در آورد و از منافع ملی کشور متبوع خود محافظت نمایند.

چرانرویی دریایی راهبردی؟

دریا از دیدگاه نظامی و تجاری، نقش بسیار مهمی در قدرت و توانایی کشورها در دستیابی به فرصت‌ها و امکانات در همه زمینه‌ها ایفا می‌کند. دست‌یابی به قدرت و سیادت دریایی می‌تواند کشورها را در حفظ و امنیت مرزها و نیز بالا بردن توان اقتصادی و سیاسی یاری نماید. این مسئله موجب گردیده تا کشورهایی که به آب‌های آزاد دسترسی داشته و یا دارای مرز آبی مشترکی با دیگر کشورها هستند، در جهت رسیدن به قدرت و سیادت دریایی تلاش نمایند. اگر کشورمان یک قدرت دریایی

اقتصادسرآمدمنتشر می‌کند؛

بخش اول

چرانرویی دریایی راهبردی مهم است؟

کارآمد، نداشته باشد، قطعاً از نظر امنیت، اقتصاد، توسعه، ثبات و رفاه عمومی به شکل جدی در معرض خطر قرار خواهد گرفت. لذا به لحاظ حفظ منافع و دفاع از آب‌ها و مرزهای دریایی کشور، داشتن یک نیروی دریایی مقتدر و کارآمد ضروری می‌باشد. نیروی دریایی راهبردی نیرویی است که ضمن بهره‌گیری از همه ابعاد قدرت ملی در راستای حفاظت از منافع ملی، اقدام به تأمین امنیت، مقابله با هرگونه تهدید و تجاوز دریاپه در قلمرو دریایی کشور و دیگر مناطق موردعلاقه در آب‌های آزاد می‌نماید و در محدوده دریاها و آب‌های اقیانوسی بتواند تهدیدهای سطحی، زیرسطحی و هوایی دشمن را دفع و به لحاظ پشتیبانی لجستیکی تأمین نماید. در این راستا فرماندهی معظم کل قوا (مدظله‌العالی) می‌فرماید: «گسترش حوزه تحرک و حضور نیروی دریایی در آب‌های آزاد و تأمین زیرساخت‌های این حضور، زمینه‌ساز تبدیل‌شدن نیروی دریایی به یک نیروی راهبردی حقیقی است. ... تأثیرات جهانی و پیام‌های عزت‌آفرین و اقتدار بخش حضور نیروی دریایی در خلیج فارس، خلیج عدن، دریای سرخ و کانال سوئز باعث شده است دشمن را به‌شدت دستپاچه و هراسناک کرد زیرا حضور مقتدرانه یگان‌های دریایی ارتش ج.ا.ایران برای ملت‌ها الهام‌بخش و امیدآفرین است.»

گسترش مأموریت نیروی دریایی در آب‌های اقیانوسی و حضور مؤثر در صحنه دفاع از منافع ملی در دریاهای نزدیک و دور مؤلفه راهبردی بودن نیروی دریایی را ایجاد کرد و باعث‌شد توجه دشمن از خلیج‌فارس و تنگه هرمز به سایر دریاها تغییر جهت داده و به‌اصطلاح، دانسته آمریکادر منطقه مجاور آب‌های سرزمینی ج.ا.ایران کاهش یابد و این مورد یکی از مصادیق قدرت دریایی می‌باشد بنابراین می‌توان اذعان نمود که قدرت و سیادت دریایی در این برهه حساس که جهان دستخوش تغییرات بسیار مهمی است و در حال تبدیل‌شدن از تک‌قطبی و چندقطبی است، نقش بسزایی در پیشرفت کشور، ارتقاء توانمندی و افزایش قدرت چانه‌زنی سیاست‌مداران دارد و لازمه این قدرت و پیشرفت، داشتن یک قدرت دریایی به معنای واقعی و مدنظر فرماندهی معظم کل قوا است که در حال حاضر علی‌رغم تأکیدات مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)، قدرت دریایی ج.ا.ایران به‌واسطه تحریم‌های ظالمانه و همه‌جانبه کشورهای صاحب قدرت به سرکردگی کشور آمریکا و مغفول ماندن برخی از مسئولان از موهبت و امتیازات موجود در دریا از قدرت دریایی مطلوب و ایده‌آل فاصله دارد لذا بر تمامی مسئولان لشکری و کشوری واجب است جهت تحقق اوامر فرماندهی معظم کل قوا (مدظله‌العالی) و برخورداری از یک قدرت دریایی و نیروی دریایی راهبردی تأثیرگذار در معادلات منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای اقدامات لازم را با جدیت و سرعت زیاد پیگیری نموده تا این خلأ و کاستی به‌سرعت برطرف گردیده و ج.ا.ایران همپای سایر کشورها و حتی جلوتر از آن‌ها در محافل سیاسی جهانی به‌عنوان پرچم‌دار کشورهای اسلامی و مدافع کشورهای محروم و ضعیف و استکبارستیز تأثیرگذار باشد.

با توجه به وضعیت متحول جهانی و در شرایطی که نظام سلطه هژمونیک در جامعه جهانی رو به گسترش است این پرسش مطرح است که نقش نیروی دریایی راهبردی ارتش جمهوری اسلامی ایران در ارتقاء قدرت دریایی چگونه‌باید باشد؟

تاریخچه نیروی دریایی راهبردی

کهن‌ترین سند پیرامون دریانوردی در خلیج فارس به سده‌ی چهارم پیش از میلاد بازمی‌گردد. نیروی دریایی ایران در دوران هخامنشی، ازجمله مجهزترین و توانمندترین نیروی دریایی بوده که تاریخ جهان به خود

دیده است. ایرانیان به دلیل سیاست‌های ملیتاریستی از زمان داریوش به دریاروی آوردند. فرهنگسگ فنی و مهندسی ایرانیان از دیدگاه دریانوردی و کشتی‌سازی بسیار غنی و پربار است. آب‌های دریای پارس، دریای عمان و اقیانوس هند، همچنین رودخانه‌های جنوب غربی ایران، از دیرباز پهنه دریانوردی ایرانیان بوده است. از پادشاهان دوران اخیر ایران فقط نادرشاه به این فکر افتاد که برای تجدید عظمت و استقلال کشور برای نخستین بار در تاریخ مملکت یک نیروی جنگسی دریایی در خلیج‌فارس و دریای خزر تأسیس کند؛ با فرمان نادرشاه سی کشتی جنگی بازرگانی ساخت اروپا از هلندی‌ها و انگلیسی‌ها خریداری گردید. دریانوردی ایرانیان در این دوران حتی تا پایان دوره قاجاریه آن‌قدر ناچیز و حقیر به نظر می‌رسد که اصولاً شاید قابل‌چشم‌پوشی باشد. در این سال‌ها قدرت دریایی ایران به کلی فراموش‌شده و به تاریخ پیوسته است. حتی اغلب ایرانیان خود نیز فراموش کرده‌اند که روزگاری صاحب چنان قدرت دریایی درخشان‌نی بودند که نه‌تنها پاسدار مرزهای دریایی پهناور کشور بود بلکه دوردست‌ترین اقیانوس‌ها و دریاهای باستان را پهنه تاخت‌و‌تاز خود می‌ساختند.

با اوج‌گیری نهضت اسلامی مردم ایران به رهبری امام خمینی (ره)، نیروی دریایی هم مانند بخش‌های دیگر ارتش به انقلاب پیوست. شروع درخشن عملکرد نیروی دریایی را باید در جنگ و در بستن خطوط مواصلاتی دریایی دشمن و باز نگه‌داشتن خطوط مواصلاتی دریایی خودی دانست. اتفاق مبارکی که بعدها با حماسه ناوچه پیکان، رنگ شور و شهادت به خود گرفت. مهم‌ترین که با اتحاد و برادری ایجادشده میان نیروی دریایی ارتش و سپاه صفحاتی درخشان چه در دوران دفاع مقدس و چه در دهه‌های بعدی پدید آمد. صفحاتی که عملکردی بسیار درخشان و حماسی از نیروی دریایی ایران را در عرصه حفاظت از مرزهای آبی و حفاظت از کشتی‌های صیادی و تجاری جلوی چشم جهانیان به نمایش گذاشت.

اهمیت نیروی دریایی

دریا همواره به‌عنوان نقطه تعقیل قدرت‌های بزرگ بوده است. ازاین‌رو سیادت و کنترل دریایی نقش بسیار بالایی برای کشورها در دستیابی به قدرت دریایی و تأمین امنیت جهانی و منافع ملی و بین‌المللی داشته است. به‌گونه‌ای که تحت کنترل بودن دریاهای خانگی و حضور و تسلط بر آب‌های بین‌المللی یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های کشورهای قدرتمند می‌باشد. ج.ا.ایران به‌واسطه قرار گرفتن در شمال اقیانوس هند، مجاورت با خلیج‌فارس، تنگه هرمز، دریای عمان و دریای خزر از موقعیت ژئوپلیتیکی و دریایی ویژه‌ای در منطقه و جهان برخوردار است، اقتدار دریایی و برخورداری از یک نیروی دریایی قدرتمند و کارآمد نه‌تنها می‌تواند تأثیر بسزایی در صیانت از منافع ملی و دستیابی به اهداف دفاعی داشته باشد بلکه در دستیابی به یک سیاست دفاعی موفق نیز مؤثر و کارآمد باشد.

با تبیین اهمیت و نقش ژئوپلیتیکی دریا؛ مشخص می‌گردد که کشور ج.ا.ایران در ابغای نقش درصحنه دریا از جایگاه برجسته‌ای برخوردار بوده و می‌تواند نقش تأثیرگذار داشته باشد؛ لذا در سیاست‌های کلان دفاعی کشور توجه ویژه به نیروی دریایی ضرورتی اجتناب‌ناپذیر بوده است؛ که این مهم در اسناد بالادستی شامل سند چشم‌انداز، قانون اساسی و قانون آجا؛ به‌روشنی تصریح و تبیین شده است. نیروی دریایی ارتش در کنار سایر نیروهای مسلح، نقش اساسی در سیادت، حفاظت و صیانت از منابع، منافع و امنیت ملی کشور را در مرزهای آبی و دریا به عهده دارد.

بدون شرح

قاب دوربین

عکس: اصغر بشارتی

بدون شرح...

فریبا عزیزی - اقتصاد سرآمد